

בש"פ 4234/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4234/14

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' זלוצ'ובר) בת"פ 56911-11-11 מיום 15.6.2014

תאריך הישיבה: כ"ה בסיון התשע"ד (19.6.2014)

בשם העורר: עו"ד צדוק חוגי

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

החלטה

1. סעיף 48(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) מונה תנאים לשחרור לחלופת מעצר בערובה, וזו לשונו:

תנאי השחרור
בערובה
48. (א) שחרור בערובה הוא על תנאי שהמשוחרר יתייצב לחקירה, לדיון במשפט או בערעור, או לנשיאת עונשו, בכל מועד שיידרש, וכן שיימנע מלשבש הליכי משפט; בית המשפט רשאי להוסיף תנאים, לפרק זמן שיקבע, ככל שימצא לנכון, לרבות: [...] (9) איסור יציאה ממקום מגורים במשך כל היממה או בחלק ממנה; [...]

סעיף 10 יד לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער) קובע לאמור:

איסור יציאה
של קטין
ממקום מגוריו
10 יד. (א) קטין שבית משפט הורה על שחרורו בערובה בתנאי כאמור בסעיף 48(א)(9) לחוק המעצרים, לא יהיה נתון בתנאי כאמור לתקופה העולה על תשעה חודשים; ואולם רשאי בית המשפט להורות על הארכת התנאי לתקופה שלא תעלה על 90 ימים, ולחזור ולצוות כך מעת לעת. (ב) הורה בית משפט על שחרור קטין בערובה בתנאי כאמור בסעיף 48(א)(9) לחוק המעצרים לפרק זמן מצטבר העולה על 16 שעות ביום, יורה על קיום דיון בעניינו של הקטין אחת לשלושה חודשים במהלך תקופת תוקפו של התנאי האמור.

צירוף הוראות אלו מעלה כי שחרור קטין בערובה לחלופת מעצר בדמות מעצר בית כפוף לשני תנאים: האחד, תקופת מעצר הבית לא תעלה על תשעה חודשים, אלא אם כן האריך אותה בית המשפט בתקופה שלא תעלה על 90 ימים בכל פעם; השני, אם הוטל מעצר בית למשך 16 שעות ביום או יותר, מחויב בית המשפט לקיים דיון בעניינו של הקטין בתוך שלושה חודשים ממועד תחילת מעצר הבית. כלומר, מעצר בית של קטין למשך 16 שעות ביום כפוף לביקורת שיפוטית עתית אחת לשלושה חודשים.

2. ביום 12.3.2014 הורשע העורר, יליד 1994, בעבירות של הריגה, חבלה בכוונה מחמירה ונשיאת נשק. כתוצאה מעבירות אלו קיפח אדם את חייו ונפצע אדם אחר. בו ביום קבע בית המשפט המחוזי לנוער תנאי שחרור בערובה הכוללים חלופת מעצר בדמות מעצר בית מלא בבית הוריו של העורר עם אפשרות לצאת את הבית במקרים מסוימים ובכפוף לסייגים שפורטו בהחלטה. ערר על החלטה זו נדחה (בש"פ 1921/14 פלוני נ' מדינת ישראל (19.3.2014)), תוך שבית משפט זה (השופט י' דנציגר) קבע כי ככל שמטעם כלשהו יידחה המועד לשמיעת טיעונים לעונש (שנקבע ליום 21.5.2014), פתוחה לעורר הדלת לפנות לבית המשפט לנוער להקלה בתנאי שחרורו. ביום 7.4.2014 הגיש בא כוח העורר בקשה לדחיית הדיון לתקופה קצרה, ובית המשפט לנוער נעתר לה ודחה את הדיון ליום 18.6.2014. ביום 12.6.2014, יום לפני שחלפו שלושה חודשים ממועד ההחלטה על מעצר הבית, הגישה המשיבה

בקשה להארכת תנאי השחרור כנדרש בסעיף 10(ב) לחוק הנוער. בית המשפט קמא קבע דיון במעמד הצדדים ליום 15.6.2014 בשעה 13:00. בא כוח העורר ביקש לדחות את הדיון דחיה קצרה. בא כוח המשיבה התנתה את הסכמתה לדחות את הדיון בהסכמת בא כוח העורר להארכת תנאי השחרור עד למתן החלטה אחרת. האחרון לא הסכים לכך, והדיון התקיים במועדו. בא כוח העורר טען בבית המשפט לנוער כי משלא התקיים דיון בבקשת המשיבה להאריך את תנאי השחרור בתוך שלושה חודשים, תנאי השחרור בטלים ויש להורות על ביטול מעצר הבית.

3. בית המשפט המחוזי לנוער (כב' השופט נ'זלוצ'ובר) קבע כי אף שסעיף 10(ב) מורה שיש לדון בתנאי שחרור ממעצר בית כאמור אחת לשלושה חודשים, אי-קיום דיון כאמור אינו מוביל מניה וביה לביטול מעצר הבית ולשחרור מהחלופה, אלא מדובר בפגם בהליך שיש להקנות לו משקל הולם בין השיקולים בשאלה אם להורות על ביטול החלופה אם לאו; וכי בית המשפט מוסמך להורות על שחרור בערובה בתנאים מחדש. לגופו של עניין נקבע כי לעת עתה אין מקום להקל בתנאי השחרור בערובה ולשנותם, שכן מדובר בנאשם שהורשע בעבירות חמורות והנימוקים שעמדו ביסוד ההחלטה שקבעה את תנאי השחרור בערובה עומדים בעינם.

4. מכאן הערר שלפניי שבו נטען, בעיקרו של דבר, כי משעה שלא ניתנה הארכה של תנאי השחרור בתוך שלושה חודשים ממועד ההחלטה בעניינם, המדובר בפגם היורד לשורש העניין שתוצאתו ביטול תנאי הערובה ושחרור ממעצר בית.

מנגד טוענת המשיבה כי דיון בעניינו של העורר התקיים בבית משפט זה, במסגרת הערר שהגיש על החלטת בית המשפט המחוזי (בש"פ 1921/14 הנ"ל), ועל כן יש למנות את מניין שלושת החודשים החל מאותו דיון. מכאן, לשיטת המשיבה, כי במועד שניתנה החלטת בית המשפט המחוזי להאריך את תנאי השחרור, טרם חלפו שלושה חודשים כאמור. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 18.6.2014 נשמעו טיעונים לעונש ונקבע מועד לשימוע גזר דין ליום 15.7.2014.

5. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים, באתי למסקנה שדין הערר להידחות. בפתח הדברים אציין כי אין בידי לקבל את טענת המשיבה שלפיה יש למנות את תקופת שלושת החודשים הקבועה בסעיף 10(ב) לחוק הנוער החל ממועד הדיון שנערך בבית משפט זה בבש"פ 1921/14. דיון בערר על החלטה הנוגעת לחלופת מעצר מוקדש לשאלה אם נפל פגם בהחלטה שאליה מכוון הערר, ואין הוא משמש תחליף לבחינה ראשונית - *de novo* - של השאלה אם חלוף פרק זמן של שלושה חודשים מאז שניתנה ההחלטה להורות על מעצר בית מסיט את נקודת האיזון בין זכותו של הנאשם לחירות לבין אינטרס ההגנה על שלום הציבור וחשש מהימלטות מאימת הדין. שאלה זו אינה עומדת לדיון בערר על ההחלטה להורות על תנאי הערובה, ועל כן הליך ערר אינו יכול להיחשב "דיון בעניינו של הקטין" כמשמעותו בסעיף 10(ב) לחוק הנוער.

6. פועל יוצא ממסקנה זו הוא שהעובדה שלא התקיים דיון בבית המשפט לנוער בעניינו של העורר בתוך

שלושה חודשים מהמועד שבו ניתנה ההחלטה על תנאי שחרורו למעצר בית מהווה פגם בהליך. ברם, אין בכך כדי להוביל לשחרורו ממעצר בית בנסיבות דנן, לאחר שהתקיים דיון בבית המשפט לנוער והוחלט להאריכו. אף אם אניח, לצורך הדיון, כי מדובר בפגם המוביל לביטול תנאי הערובה, ברי כי בית המשפט לנוער מוסמך לשוב ולהורות על חלופת מעצר בתנאים האמורים בסעיף 10ד(א) לחוק הנוער ולסעיף 48 לחוק המעצרים. פגם בהליך בדמות איחור בקיום הדיון כאמור הוא נסיבה אחת שיש להקנות לה משקל הולם בין מכלול הנסיבות הנשקלות בבקשה למעצר עד תום ההליכים ולשאלה אם ניתן לאיין את עילת המעצר באמצעות חלופה שפגיעתה בחירות פחותה (השוו: בש"פ 6435/07 מדינת ישראל נ' ברמי, פסקה 6 (31.7.2007); בש"פ 9736/09 מדינת ישראל נ' עבדלראזק, פסקה 4 (31.8.2010); בש"פ 2436/09 מדינת ישראל נ' מטודי, פסקה ו (19.3.2009); אולם ראו בש"פ 6100/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 19(א) (17.11.2013)). בעניינינו החליט בית המשפט לנוער לחדש את מעצר הבית שהוטל על העורר, לאחר שהורשע בעבירות חמורות של הריגה, חבלה בכוונה מחמירה ונשיאת נשק, אשר כתוצאה מהן קיפח אדם את חייו ונפצע אדם נוסף - עבירות ה"מצביעות על קיומו של פוטנציאל של מסוכנות אליה מצטרפת עילה של חשש להימלטות מאימת הדיון" (השופט דנציגר בבש"פ 1921/14 הנ"ל). לכך יש להוסיף כי הבקשה לקיים דיון בענייניו של העורר הוגשה בתוך התקופה המנויה בסעיף 10ד(ב) (אף שביום האחרון של התקופה), לאחר שדיון בענייניו היה קבוע קודם לכן ונדחה לבקשת בא כוחו, והתקיים זמן קצר יחסית לאחר שהוגשה הבקשה; ושמועד לשימוע גזר דין קבוע (בשלב הנוכחי) ליום 15.7.2014. אף שהדין מורה כי הדיון בענייניו של העורר יתקיים בתוך שלושת החודשים כאמור, הרי שבנסיבות שמנית ליעל, לא שוכנעתי שמדובר בפגם שמשקלו שולל את סמכותו של בית המשפט המחוזי להורות על המשך מעצר הבית.

7. התוצאה היא אפוא שלא נמצאה עילה להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי להאריך את תנאי הערובה, ומכאן שדין הערר להידחות.

ניתנה היום, כ"א בסיון התשע"ד (19.6.2014).

שׁוֹפֵט